

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

תוכן עניינים

- א. אלו שאין להם חלק לעולם הבא האומר אין תורה מן השמים ואין תחיית המתים מן התורה.....1
- ב. אף ההוגה את השם באותיותיו.....4
- ג. לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות.....7
- ד. כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו.....7
- ה. בשעה שיצאו שלשתן צדקו עליהם את הדין ... הצור תמים פעלו [וגו'] ... אל אמונה ואין עול ... גדול העצה ורב העליליה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי וגו' ... [כמה] גדולים צדיקים הללו שנזדמנו להן שלש מקראות של צדוק הדין בשעת צדוק הדין 8
- ו. אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלת.....9
- ז. ההולך לאיצטדינין ולכרכום וראה שם ... הרי זה מושב לצים ועליהם הכתוב אומר אשרי האיש אשר לא הלך וגו' כי אם בתורת ה' חפצו הא למדת שדברים הללו מביאים את האדם לידי ביטול תורה ... מתיר מפני שני דברים אחד מפני שצווח ומציל ואחד מפני שמעיד עדות אשה להשיאה.....10
- ח. כל המתיהר נופל בגיהנם.....11
- ט. אשרי האיש אשר לא הלך לטרטאות ולקרסאות של עובדי כוכבים ובדרך חטאים לא עמד זה שלא עמד בקנגיון.....12

דף יח.

א. אלו שאין להם חלק לעולם הבא האומר אין תורה מן השמים ואין תחיית המתים מן התורה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף צ: שאלו הן שאין¹ להן חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים, המינים והאפיקורוסין והכופרים בתורה, והכופרים בתחיית המתים ובביאת הגואל, המורדים ומחטיאי הרבים, והפורשין מדרכי צבור, והעושה עבירות ביד רמה בפרהסיא כיהויקים, והמוסרים ומטילי אימה על הצבור שלא לשם שמים, ושופכי דמים, ובעלי לשון הרע, והמושך ערלתו².

והתבאר שם עוד דף צט: ששלשה³ הן הנקראים אפיקורסין: האומר שאין שם נבואה כלל ואין שם מרע שמגיע מהבורא ללב בני האדם, והמכחיש נבואתו של משה רבינו, והאומר שאין הבורא יודע מעשה בני האדם כל אחד משלשה אלו הן אפיקורוסים⁴.

¹ שם הלכה ו

² רבינו [לא] הזכיר סברת ר' עקיבא דאמר אף הקורא בספרים החיצונים והלוהש על המכה. ולא סברת אבא שאול דקאמר אף ההוגה את השם באותיותיו, דודאי פסק כתנא קמא ועם כל זה הקורא בספרים החיצונים דאסור הביאו רבינו בהל' ע"ז פ"ב ה"ב שכן פ' בפירוש המשניות שהם ספרי מינים והם ספרים שחברו עובדי ע"ז. והלוהש על המכה נמי הזכירו שם בפ"א ה"ב. והוגה את השם נמי הזכירו רבינו לאיסורא בהל' נשיאות כפים פי"ד ה"י ע"ש. והתם בפ"ק דע"ז מאי דפריך על ר' חנינא בן תרדיון והיכי עביד הכי והתנן וכו' הכוונה דהן אמת דאבא שאול הוא דאמר כן דאין לו חלק לעוה"ב ואין הלכה כן. מ"מ לא פליגי מן הקצה אל הקצה דלרבנן אפי' איסורא ליכא אלא דרבנן פליגי דסברי חלק לעוה"ב יש לו אבל איסורא מיהא איכא לכו"ע כן נ"ל. ועיין להרב החבי"ב ולק"מ. בן ידיד

³ רמב"ם שם הלכה ח

⁴ נראה דדעתו ז"ל לכתוב כאן בפרק זה הי"ג עקרים שהכופר בהם נקרא אפיקורוס ומין וכמ"ש רבינו בפ' המשנה דריש פרק חלק וז"ל ומילת אפיקורוס היא ארמית ענינה מי שמפקיר ומבזה את התורה או לומדיה ולפיכך קורין בזה השם כל שאינו מאמין ביסודי התורה ומי שמבזה החכמים או איזה ת"ח שיהיה או המבזה רבו ע"כ ומנה שם הי"ג יסודי התורה ואכתבם לפני למען תהיה לי לעדה ואלו הן.

היסוד הא' להאמין מציאות הבורא יתברך והוא שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות וכו'.

היסוד הב' יחודי השי"ת כלומר שנאמין שזה שהוא סיבת הכל אחד ואינו כאחד הווג ולא כאחד המין וכו'.

היסוד הג' שלילת הנשמות ממנו וזה שנאמין כי האחד זה שזכרנו אינו גוף ולא ישיגוהו מאורעות העתים וכו'.

היסוד הד' הקדמות והוא שנאמין כי זה האחד האמור הוא קדמון בהחלט וכל נמצא זולתו בלתי קדמון וכו'.

היסוד הה' שהוא יתברך הוא הראוי לעבדו ולגדלו ולהודיע גדולתו ולעשות מצותיו ושלא יעשו כזה לשום נברא בעולם וכו'.

היסוד הו' הנבואה והוא שידע האדם שזה מין האדם מכח נפשו מקבל צורת השכל ונאצל לקבל הנבואה.

היסוד הז' נבואת משה רבינו ע"ה והוא שנאמין כי הוא אביהם של כל הנביאים כי פה אל פה דיבר עמו השי"ת

משא"כ בשאר הנביאים וכו'.

היסוד הח' היות התורה מן השמים והוא שנאמין כי כל התורה הזאת הנתונה על ידי משה רבינו ע"ה שהיא

כולה מפי הנבורה וכו'.

היסוד הט' ההעתק והוא כי התורה הזאת מועתקת מאת הבורא השי"ת לא מזולתו עליה אין להוסיף וממנה

וכו'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

שלשה הן הכופרים בתורה: האומר שאין התורה מעם ה' אפילו פסוק אחד אפילו תיבה אחת⁵ אם אמר משה אמרו מפי עצמו הרי זה כופר בתורה⁶, וכן הכופר בפרושה והוא תורה שבעל פה⁷ והמכחיש מגידה כגון צדוק ובייתוס, והאומר שהבורא החליף מצוה זו במצוה אחרת וכבר בטלה תורה

היסוד הי' כי הוא השי"ת יודע מעשיהם של בני אדם ואינו מעלים עינו מהם לא כדעת מי שאמר וכו'. היסוד הי"א כי הוא השי"ת נותן שכר למי שעושה מצות התורה ויעניש למי שעובר על אזהרותיה לעוה"ב וכו'. היסוד הי"ב ימות המשיח והוא להאמין ולאמת שיבוא ולא יחשב שיתאחר אם יתמהמה חכה לו וכו'. היסוד הי"ג תחיית המתים ביארנהו.

ואלו י"ג יסודות נראה שהם י"ג עיקרים שבפיוט יגדל אלהים חי וכו' וע"פ זה נראה די"ל אלה י"ג הם עקרין יסוד תורת משה ונבואתו וכאשר יאמין האדם אלה היסודות כולם ונתברר בה אמונתו בהם הוא נכנס בכלל ישראל ומצוה לאהבו ולרחם עליו ולנהג עמו בכל מה שצוה השי"ת איש לחבירו הן אהבה ואחווה ואפילו עשה מה שיוכל מן העבירות מחמת התאוה ותנבורת הטבע הגרוע הוא נענש כפי חטאיו אבל יש לו חלק לעוה"ב והוא מפושעי ישראל וכשנתקלקל לאדם יסוד מאלה היסודות הרי יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות ומצוה לשנאו ולאבדו ועליו נאמר הלא משנאיך ה' אשנא עד כאן לשונו אלה י"ג הם עיקרים יסוד תורת משה ונבואתו וכמו שמנאן הפייטן בפיוט יגדל אלהים חי וכו' דוק ותשכח וסיים במתים יחיה אל הוא על דרך שכתב רבינו באחרונה תחיית המתים יעו"ש ה' יזכנו להאמין בהם אכ"ר. בארות המים שם

⁵ ע' תשובות הרמב"ם (ירושלם תרצ"ד) סי' מ"ו: שאלה על עמידת בני אדם בעת קריאת עשר הדברות כו', וכבר ביארו שאין הבדל בין מי שיכחיש התורה בכללה או יכחיש פסוק אחד ויאמר משה מפי עצמו אמרו, והיה מהמינים מי שמאמין שאין מן השמים זולתי עשרת הדברות כו' ולכן בטלו קריאתם בכל יום, ואין ראוי בשום פנים להשים בתורה יתרון קצתה על קצתה ותחקרו על דברינו בזה כפי המשנה בפ' חלק, וכתב משה. ⁶ אפיקורוס בלשון רבנו שאינו בעל דת. א' הכופר בנבואה ושליחות דנמצא כופר בכל הדתות. ב' שמכחיש רק נבואת משה דהנך בכלל אין תורה מן השמים. ג' הכופר בהשגחה דבב"ק דף ע"ט החמירה תורה בנגב וכו' עשה עין של מטה כאלו אינו רואה וכו'. לא יראה יה וגו'. ועוד יש ג' שהוא בעל דת וכופר בתורה. א' שמכחיש אפי' פסוק אחד עיין פ' חלק. ב' שכופר בתורה שבעל פה אפילו דקדוק אחד עיין כ"מ ובקדושין דף ס"ו מיד נזרקה בו אפיקורסות תינה תורה שבכתב בע"פ וכו'. ג' שאומר שתנוסח התורה. הרי ה' מינין דלעיל ה"ז וששה אפיקורוסים הרי י"א. ועם שני הכופרים בתחיית המתים ומשיח הוי י"ג [ובחלק דף צ"ט א"ל האי מינא לרבי אבהו אימתי אתי משיח משמע דהכופר במשיח מין דלא כהעיקרים] וזה מכוון נגד י"ג עיקרים שבפירוש המשנה אלא דבחדא יש חזרה דשם מונה שכר ועונש וכאן בחיבורו השמיטו [לפי דמיון לעבוד שלא ע"מ לקבל פרס מאהבה עיין פ"י מהל' תשובה ותו דמשיח ותחיית המתים כולל שכר ועונש עולם הזה ועוה"ב כמ"ש העיקרים] ומנה במקומו אפיקורסות דתורה שבע"פ דבקדושין כנ"ל וממילא בכלל תורה שבע"פ שכר ועונש רוחני שלא נזכר בהדיא בתורה שבכתב. מרכה"מ שם.

⁷ אולי מקורו של הרמב"ם ממי שאינו משגיח על המשנה וכפירש"י ויד רמ"ה שאינו עושה אותה עיקר וכמש"כ במהרש"א שבוזה כופר בתורה שבעל פה אולם עיין מרגליות הים וז"ל הנה ק"ו הרי אדם יכול ללמוד מעצמו ושמא יש עליו פירכא ולמה זה יחשב בוזה דבר ה' כשאינו מודה בק"ו זה, וגם בגז"ש הרי מצינו דילפו גז"ש לקיים תלמודם והיה מאן דלא ס"ל הגז"ש ולא גמר אותה, אמנם בדק"ס אות ח' מביא שבכתבי יד ובדפוסים עתיקים ליתי מלת "זה", ובכן הכוונה מי שאינו מודה באחת המדות שהתורה נדרשת בהן, ונקטו גז"ש שאין אדם לומד מעצמו וק"ו שלכ"ע כן יכול אדם ללמוד מדעתו והגיונו, וכן הדין בכל אחת משאר המידות אם אינו מודה בעיקר המדה לדרישת התורה, ולפנינו הוספת "המתקנים" ברש"י בסוגריים [זה] [זו] שלא כהוגן. וא"כ אפשר וזהו מקורו של הרמב"ם ועיין מש"כ להלן מביאור הגר"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

זו אף על פי שהיא היתה מעם ה' כגון ההגרים כל אחד משלשה אלו כופר בתורה.

ב. אף ההוגה את השם באותיותיו

כבר התבאר במסכת פסחים דף נ. שהשם הנכבד והנורא ואסור לקרותו בכתבו⁸ אמרו חז"ל לא כשאני נכתב אני נקרא ולדעת תוס'⁹ זהו שאמרו חז"ל (במסכת עבודה זרה דף יח.) ההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא. ובכלל האיסור¹⁰ שלא לומר שם ה' במילוי אותיותיו, דהיינו שאומר כל אות בפני עצמה¹¹, הרי הוא בכלל הוגה את השם באותיותיו, שלשיטת התוס' (סוכה ה' א) הוא בכלל ההוגה השם באותיותיו.

ובכל מקום בו כתוב שם יקו"ק יש לקראו¹² בשם אדנות אדנ"י. ולכוין פירוש קריאתו באדנות שהוא אדון הכל¹³, ויכוין בכתיבתו ביו"ד ה"א שהיה והיה ויהיה ובביאור הגר"א כתב דלפי עומק הדין א"צ לכוין אלא פי' קריאתו דבכל מקום הולכין אחר הקריאה אף שיש בהכתיבה סודות גדולות לבד בקריאת שמע שם צריך לכוין ג"כ שהיה וכו'.

⁸ מ"ב סי' ה

⁹ סוכה ה. וע"ז שם וכ"כ במ"ב סי' ס"ק ב

¹⁰ רבינו האר"י בשער המצוות (פר' שמות) כתב, שאף שהפירוש האמיתי של הוגה השם באותיותיו הוא שקורא השם בכתבו בנקודותיו, מכל מקום גם אם יקראנו במילואו יוד הי ואו הי הוא בכלל הוגה את השם באותיותיו. (וכן הוא בספר נגיד ומצוה דף טו ע"א, ובשער המצות פרשת שמות). ובליקוטי תורה (בשער טעמי המצות שם), ובחיד"א בספר דבש לפי (מערכת ה' אות כג), וכן הוא בספר חסד לאלפים (סי' רטו ס"ח), ובספר פני מבין על סנהדרין (ח"ב דף קנא ע"ב), ובספר בן איש חי (פר' וישלח אות יא). ע"ש. וכ"פ בחיי אדם (כלל ה' סי' כז), וכן כתב בשו"ת חתם סופר (ח"מ סי' קצב סוף ד"ה ועוד), שהעולם נזהרים לומר "יוד קא ויו קא". שלא להגות השם באותיותיו, ואפילו במילוי. ע"ש. וע' בשו"ת נופת צופים (יו"ד סי' י"ט). שו"ת חת"ס הח"מ סי' קצ"ב, ואפילו בלא כוונה לשם הזכרת השם אלא בסתמא ובפליטת פה וכדו' ג"כ אסור להזכיר שם הוי"ה בשלמותו או באותיותיו שו"ת הר צבי ח"א סי' ה'

¹¹ כזה יו"ד - ה"י - וא"ו - ה"י

¹² ועיין בשו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן לב האם שם אדנות נחשב קרי של הכתיב הוי"ה, או שאינו כקרי שלו אלא שאומרים שם אחר תחתיו ונחשב כקורא בעל פה. ונפק"מ אם מותר לקרותו בעל פה וכן בנטפה עליו שעוה אם צריך להוציא ספר אחר בשבת. וכתב שהדבר תלוי במהלוקת ראשונים. ובחידושי מרן רי"ז הלוי (הל' ע"ז) כתב שאדנות היא צורת הקריאה של כתיבת הוי"ה. וכן כתב בחידושו על התורה (פרשת ואתחנן), וכתב שם שבקרי וכתב אינו כן, שאין זו קריאה של הכתיב אלא קריאה אחרת לגמרי. ועיין באגרו"מ (אור"ח ח"ד סי' כד) שדן בדבריו.

¹³ שו"ע ונו"כ ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ולפיכך בנוסח ה"לשם יחוד" שיש אומרים לפני כל מצוה או תפלה, צריך לומר¹⁴, "ליחודא שם יו"ד ק"י בוא"ו ק"י". ולא להזכיר ח"ו שם הוי"ה. ויש שאומרים¹⁵ "ליחוד אות יו"ד באות ה"י וכו'.

ואמנם כל זה לענין שם הוי"ה, אבל לענין שם אדנו"ת, וכן לענין שם אהי"ה, ושם יו"ד – ה"י ושאר שמות הקדושים יש להקל לאומרו באותיותיו¹⁶.

ואף לענין שם הוי"ה אם אינו מתכוין לשם הוי"ה, יש להקל. ולכן מותר לומר בתפלת שחרית אביי הוה מסדר המערכה, בלא הפסק בין תיבת אביי להוה, אף על פי שנראה כאומר שם הוי"ה¹⁷. ומכל מקום טוב יותר שיפסיק מעט בין תיבת אביי לתיבת הוה.

ובהרהור אין איסור כלל להרהר האותיותיו¹⁸, וכתבו האחרונים שגם בכתובה אין איסור¹⁹.

וכבר התבאר במסכת יומא דף לט: שאף ביום הכפורים שנחלקו הפוסקים בוידוי הכהן הגדול שרב האי גאון כתב "שהיה אומר שם של מ"ב אותיות ועדיין מצוי הוא בישיבה בקבלה וידוע הוא לחכמים וכן כשהיה אומר לפני ה' תטהרו היה אומר שם המפורש". ודעת רמב"ם והרא"ש שהיה אומר השם ככתבו²⁰ והוא שם של יו"ד ה"א וכו' אלא

¹⁴ עוד יוסף חי (פרי יוחי אות כו) ונראה דלית דחש למ"ש בשו"ת אור פני יהושע (סי' ה דף קכו ע"א), שאין זה דרך כבוד לומר יוד קי, [וכמ"ש כיוצא בזה הט"ז (סי' תרכא סק"ב) על האומרים אדושם, שאינו דרך כבוד כלפי מעלה]. דשאני הכא שיש הכרח קצת לזה, ואין הכי נמי דעדיף לומר יוד אי הא, בואו אי הא והזכור לאברהם (מערכת אזכרה אות א') בשם קיצור של"ה. שהאר"י היה אומר בנוסח לשם יחוד ליחוד שם יו"ד אי הא, בווי אי הא, שמכיון שהפסיק בינתיים שפיר דמי.

¹⁶ כה"ח סק"ט בשם זכור לאברהם בשם שו"ת הרדב"ז ח"ה סי' א' ת"ח, ועוד בכה"ח סק"י בשם כתב האר"י ז"ל שבמ"כ הקפיד שלא לומר שמות המלאכים שאינם רגילים לקרא בני אדם בשמות אלו, אלא היה אומר אותיותיהם.

¹⁷ עיין שו"ת יבי"א ח"ה סי' י"א עפ"י תוס' שבועות ל"ה. ועיין ילקוט יוסף סי' ה ח ובהערות שם

¹⁸ כדמוכח במ"ב סי' א ס"ק ד וכן בשו"ת דברי חיים (צאנז) ח"ב יו"ד סימן קל.

¹⁹ בשו"ת רע"א קמא סימן ל, לא. דן האם כתיבה כדיבור דמי או לא, והוכיח שאם כתיבה כדיבור, איך מצינו ידינו ורגלינו שסופרי סת"ם כותבים שם הוי"ה, שנמצא כאילו הם אומרים את השם הוי"ה בפיהם שאסור, ודחה שי"ל שהם מכוונים שלא תהא נחשבת כתיבתו כדיבור, ובאופן כזה בודאי שלא נחשב כדיבור. ובשו"ת עמק שאלה יו"ד סימן לו. תמה ע"ז שמעולם לא שמענו שיצטרך הסופר לחשוב שכתבתו לא תחשב כדיבור, אלא הטעם משום שכל האיסור הוא רק כדיבור ולא בכתובה, וכמו שאמרו בגמרא פסחים לא כשאני נכתב אני נקרא' הרי במפורש שהכתיבה מותרת, וכך היתה הקבלה מקודם לאיסור רק דיבור אבל לא כתיבה. ועיין בכלי חמדה (ראה דף סד ע"א) שכתב שהאחרונים דחו את ראיית רע"א מהסופרים שכותבים את השם, דשאני התם דמצותו בכך והרי השי"ת ציוה לכתוב ס"ת. אמנם ודאי שלא נעלם מרע"א דבר פשוט כזה, אלא דשתי תשובות בדבר, א. דא"כ איך מותר לכתוב ס"ת ע"י שליח, דהא אין השליח מקיים המצוה כלל רק המשלח, ואיך הוא מותר לעבור על איסור דהוגה את השם באותיותיו בשביל המשלח. ב. דהא לרוב הפוסקים אפשר לכתוב את השם שלא כסדרן, וא"כ יש לו עצה לכתוב את השם שלא כסדרן ולא יעבור על הוגה את השם באותיותיו.

²⁰ וכן הוא בפי' המשניות יומא שם ובר"ב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

שמזכירו ככתיבתו והוא שם הנקרא שם מפורש והוא מקור לכל השמות וכולם נאצלים ממנו.

בזמן הזה אין להזכיר שם השם בידיו בסדר העבודה²¹ אלא ורק לומר "השם" ובשם מלבד כשמסיים לפני ידוד תטהרו שמזכירים שם ה'²² שמילים הם מהפסוק וקרא הוא דקרינן²³ ואין אנו הוגים השם באותיותיו. וכן כשמזכירים הנחת הגורלות אומרים²⁴ לידוד חטאת בהזכרת שם ה'. וי"א²⁵ שבהנחת הגורלות יאמר ... ואומר לשם חטאת בכינוי.

ונוהגין ליפול על פניהם²⁶ כשאומרים "והכהנים והעם" כו' וגם ב"עלינו לשבח". שאנו עושין כן לדוגמת מה שהיה. אבל הש"ץ אסור לו לעקור ממקומו בשעת התפלה ולילך לאחוריו כדי ליפול על פניו, ויש למחות ביד העושים כן. ונוהגין שהש"ץ עומד בתחלה רחוק קצת מן התיבה בענין שלא יצטרך לעקור רגליו כדי ליפול על פניו.

²¹ דלא אמרינן שם אדנות להורות שבשם המפורש היה אומר כהן גדול.

²² בלשון אדנות כהזכרתו כל השנה

²³ ואין אנו באים לומר באיזה ענין היה מזכיר כהן גדול השם אלא אנו קורין הפסוק בכינויו כדרכינו לקרות. וזהו דעת הרי"ף גאות שם אך דעת ר' סעדיה גאון שגם כאן מזכיר "השם". ועיין ב"ח שם שכתב "אכן לפי עניות דעתי נראה דעיקר מחלוקת גאונים אלו היא בזה דדעת רב סעדיה היא דהטעם שאנו קורין אנו השם ולא אנו אדני הוא דמאחר שאין זה אלא דרך סיפור שאינו מזכיר השם דרך בקשה או דרך שבת והודאה אם כן יש בכאן משום מוציא שם שמים לבטלה ולפיכך ס"ל דהוא הדין נמי בלפני יי' ודעת הרי"ף גיאות דיש לחלק דדוקא אם היה קורא השם בכינויו אנו אדני היה עובר משום מוציא שם שמים לבטלה מאחר שלא הזכיר השם דרך בקשה וכו' שאינו כי אם סיפור מה שעבר בזמן שהיה כהן גדול אבל לפני יי' אף על פי שהוא דרך סיפור מכל מקום מקרא הוא דקרינן ואין בכאן משום מוציא שם שמים לבטלה אפילו קורא המקרא אלה פעמים ביום".

²⁴ מנ"א ומאמר מרדכי שם

²⁵ בב"ח כתב צריכין לדקדק בפיוט כשאומרים צעק בקול רם ליי' חטאת שיאמרו לשם חטאת וכן אצל וכך היתה תפלתו של כהן גדול ביום הכפורים וכו' יהי רצון מלפניך וכו' שלא יאמר אדני אלא יהי רצון מלפניך השם שתהא השנה וכו' וכן בסוף ועל אנשי השרון היה אומר יהי רצון מלפניך השם שלא יעשו בתיבהם קבריהם וכו' מאחר שכל זה אינו כי אם סיפור הבקשה שעברה וכן בכל מקום שהוזכר השם בסיפור כזה ולא ראיתי במחבר שהתעורר להזהיר על זה". אך במ"ז שם ס"ק ב הסכים עמו בגורלות אבל כתב דבתפלתו של כהן גדול כיון שלא אמרו בשם המפורש א"כ אין אנו צריכים לומר בכינוי עיי"ש. וכן בא"ר ובא"ז

²⁶ שו"ע הרב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אולם אין נוהגין ליפול על פניהם כשאומר הש"ץ לשם חטאת, ומנהג אשכנז²⁷ בנוסח "אמיץ כח" שגם אין אומרים "והכהנים והעם". אך בנוסח²⁸ "אתה כוננת" אומרים "והכהנים והעם".

ג. לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות

עוד התבאר במסכת סנהדרין דף סח. שהעושה צורות²⁹ האסורות המבוארות במסכת ראש השנה דף כד. – אם הם להתלמד, להבין ולהורות, כולן מותרות בין לעשותם ובין להשהותם³⁰ אפילו בולטות³¹.

מותר לעשות תבנית ביהמ"ק מאבנים קטנים בכדי להבין ולהורות³².

ד. כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו

כבר התבאר במסכת שבת דף נד: שאף על פי שחייב אדם למחות בעוברי עבירה³³, וכל מי שאינו מוחה, ובידו למחות, נתפס באותו עון, מכל מקום אין אדם חייב להוציא ממונו על זה³⁴. ולכן נהגו להקל מלמחות בעוברי עבירה, שיש לחוש שיהיו עומדין על גופנו ומאודנו.

²⁷ בתוספות יום טוב יומא פרק ו משנה ב ד"ה והכהנים למה לא תיקן הפייטן לגבי לה' חטאת נמי הכהנים והעם, והינו מכח שהפייטן רצה לסיים החזן לומר להם תטהרו, וגבי לד' חטאת לא היה אומר הכהן גדול תטהרו, ע"ש. ואני מוסיף על דבריו דיש לומר דד' השתחוואות עשו הכהנים ביום הכיפורים, ויש לומר שהם היו כנגד ד' אותיות השם ברוך הוא, דכיון ד[מפני השם היו כורעים, והרי בשם הוי"ה ד' אותיות, ולכך כנגד אות מהשם היו השתחוואה אחת. ותינה בזמן הבית דלא היה השתחוואה אחרת לכך יש ד' השתחוואות הללו, אבל אנו שכורעים תחלה בעלינו, ואם כן יש לנו כבר השתחוואה אחת, לכך תקנו עוד ג', להיות בצירוף ד' השתחוואות, כן נראה לפענ"ד נכון בזה. חכמת שלמה אורח חיים סימן תרכא סעיף ד

²⁸ ואפשר דס"ל כדעת אבודרהם לעיל שהיה מתכוין לגמור את השם ולומר חטאת

²⁹ שו"ע ונו"כ שם קמא ד

³⁰ ש"ך שם כו

³¹ ועיי"ש בט"ז יג נראה דאותן שמציירים במחזורים בתפלת גשם צורות המזלות לא יפה הם עושים כיון שהם מכוונים לעשות צורת המזלות אולם בנקד"כ שם כתב מה שחלק על המציירים הי"ב מזלות במחזורים אינו כלום, דהדבר פשוט דהוי להבין ולהורות. ועוד, דאינו צורה גמורה.

³² דיש בזה ג"כ ענין של להתלמד ולהבין ולהורות, ובלא"ה יש להקל, דההרי פשמות לשון הגמ' מוכיח דרך כשעושה בית גמור וכדו' הוא דאסור כל שלא משנה מדרתו, אבל בנדר"ד הרי אין על תבנית שם בית כלל אלא עושה מאבנים קטנים ביותר, והרי בזה לא שייך שמשתמש בשרביטו של מלך ומשוה כבוד עבד לרבו. שו"ת מנחת יצחק חלק י סימן עג

³³ רמ"א יו"ד שלד מח

³⁴ ועיי"ן שו"ת מהר"ם שיק אורח חיים סימן שג

תרימות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וכן אם יראה³⁵ המוכיח שהוא איש אלם ורשע ביותר ומתיירא ממנו שלא יעמוד עליו ויהרגנו, אינו חייב במצוה זו באיש כזה. וכן בעוברי עבירה³⁶, שיש סכנה בדבר שימסרנו למלכות, אין חובה למחות.

מכאן שחובה על כל אחד ואחד, מי שיראת ד' נגע בלבבו, להוכיח ולהזהיר על קיום המצוות³⁷ והימנעות מעבירות, כל אחד לפי מתיקות לשונו ולפי יכולתו בצורה הנעימה והמתקבלת, כי בודאי יהיו נתבעים מדוע לא הוכיחו אותם. ומי שאינו עושה כן נתפס על עונם. וד' יזכנו לשוב בתשובה שלמה ונזכה לישועות ונחמות.

**ה. בשעה שיצאו שלשתן צדקו עליהם את הדין ... הצור
תמים פעלו [וגו'] ... אל אמונה ואין עול ... גדול העצה
ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי וגו' ...
[כמה] גדולים צדיקים הללו שנזדמנו להן שלש מקראות
של צדוק הדין בשעת צדוק הדין**

הרואה בית המקדש³⁸ בחורבנו, ומי שנמצא בעת יציאת נשימה או ששומע על קרובו שנפטר אומר פסוקי צדוק הדין³⁹.

על בית המקדש אומר בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך (בו) אבותינו הי' לשרפת אש וכל מחמדינו הי' לחרבה, וקורע וכתב הב"ח שחייב להשתחוות ולקרוע את בגדיו ולבכות ולהתאונן ולהתאבל על חורבן ביהמ"ק ולקונן ולומר (תהלים עט) מִזְמוֹר לְאֶסְף אֱלֹהִים פָּאוֹ גוֹיִם בְּנִחְלָתָךְ וכו' עד סוף וכשקורע מברך ואומר ברוך דיין האמת [בלי שם מלכות]

³⁵ חינוך רל"ט

³⁶ רמ"א חו"מ יב א

³⁷ עיין חפץ חיים אגרות ומאמרים סי' י

³⁸ מ"ב תקס"א ו

³⁹ גשר החיים ח"א פ"ג א אות ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ואומר כי כל משפטיו צדק ואמת (דברים לב פסוק ד) הצור תמים פָּעֵלוּ בִּי כָּל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל צָדִיק וְיֵשֶׁר הוּא (נחמיה ט פסוק לג) ומסיים וְאַתָּה צָדִיק עַל כָּל הַבָּא עֲלֵינוּ כִּי אֱמֶת עֲשִׂיתָ וְאִנְהֵנוּ הִרְשָׁעֵנוּ.

ועל מת מוסיף (ירמיה לב פסוק יט) גָּדַל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילָה אֲשֶׁר עֲיִנִּיךָ פְּקָחוֹת עַל כָּל דְּרָכֵי בְנֵי אָדָם לְתֵת לְאִישׁ כְּדָרְכָיו וּכְפָרֵי מַעַלְלָיו (ישעיהו נח פסוק ח) וְהִלֵּךְ לִפְנֶיךָ צִדְקָה כְּבוֹד ה' יִאֲסָפֶךָ, ומוסיף תשכב בשלום ותנוח ותישן בשלום ותיקן בשלום יבא משמיע שלום. ומברך עם שם ומלכות ברוך דיין האמת.

ו. אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלל

כשהאדם בצרה⁴⁰ מותר לידור לכתחילה, כדכתיב (בראשית כח פסוק כ) וַיֵּדֶר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר וְגו' הורה לנו שידרו בעת צרה, ויש אומרים שאין לנדר זה התרה כלל אלא צריך לקיימו, ולענין הלכה יש להתיר לצורך מצוה או בשביל צורך גדול מאד, או היכא דידעינן בבירור שאיננו יכול לקיים נדרו.

וכתב הגאון חיד"א ז"ל בשו"ב אף על גב דעתה נהגו רבים לנדר לר' מאיר בעל הנס או לשאר צדיקים כדי שישגיגו דבר זה או ריוח זה, מ"מ טוב ליתן הנדר במזומן מקודם שישגיגו הדבר, וכתב בשם הרמ"ע ז"ל שיאמר הנודר אלהא דמאיר ענני, ויכוין לכונה שכיון ר' מאיר בעל הנס בזה בעת שאמר לשר בית הסהר שיאמר כן וינצל.

⁴⁰ בן איש חי שנה שניה פרשת ראה סעיף ג

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

לפיכך הנודר לצדקה בעת צרה⁴¹, טוב שיאמר שלש פעמים אלהא דמאיר ענני⁴². וראויה זכותו של התנא הקדוש רבי מאיר להגן עליו להושיעו מכל צרה וצוקה. (ואף בסליחות יאמרו "עננו אלהא דמאיר עננו", ולא יאמרו אלהא דרבי מאיר)

דף יח:

ז. ההולך לאיצטדינין ולכרקום וראה שם ... הרי זה מושב לצים ועליהם הכתוב אומר אשרי האיש אשר לא הלך וגו' כי אם בתורת ה' חפצו הא למדת שדברים הללו מביאין את

⁴¹ וע' בפתח עינים (ע"ז יח ב) שכתב, מכאן נשתרשב המנהג בכל גלילותינו שעל כל צרה שמתפלל האדם עליה אומר אלהא דמאיר ענני ונודר שמן או צדקה לעילוי נשמתו של ר"מ. וכתב הרמ"ע במאמר חיקור דין (סוף ח"א) שיכוין למה שכיון ר' מאיר באותה כוונה, ולכן הנוהג בן יכוין בדעתו שיענה באותה כוונה שכיון ר"מ. ע"כ. וכן מנהגנו בסליחות לומר עננו אלהא דמאיר, ולא אומרים עננו אלהא דר' מאיר. וכעין מ"ש בספר חסידים (סימן תת): המתפלל על אביו שהוא חולה, אל יאמר רפא נא לאדוני אבי וכו', או רפא נא לאבא מאירי וכו', שהרי שלמה אמר דוד אבי, וכן אלישע אמר (מלכים ב, ב יד) ה' אלהי אליהו, ולא אמר אדוני אליהו. ע"כ. [וכן הוא בכנה"ג יו"ד סימן רמ הנה"ט אות יא]. וע' למרן החיד"א בברכי יוסף יו"ד (סימן רג סק"ב והלאה) שכתב, שמותר לנדור לצדקה לזרזי נפשית. כמ"ש הרדב"ז בתשובה ח"ג (סימן תמא). ומכלל הדברים הנ"ל יש שמך למה שנהגו רבים לנדור לר' מאיר כדי שישג דבר זה או ריוח זה. ובעת שיאמר "אלהא דר' מאיר ענני" יכוין לכוונה שכיון ר"מ בזה, שנענה בה שר בית הסוהר כמ"ש הרמ"ע. עכ"ד. והנה"ח פלאגי בשו"ת לב חיים (ח"ב סימן קס) כתב, חדשים מקרוב באו שמוסיפים באמירת עננו בסליחות "עננו אלהא דר' מאיר עננו", וכד הוינן בה, נראה שצריך לדקדק ולומר אלהא דמאיר עננו, כמ"ש לשומר בית הסוהר אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלת, ומ"ש מרן החיד"א בס' עבודת הקודש (כף אחת סימן ג), שיאמר אלהא דר' מאיר ענני, יש להגיה בדבריו, וצ"ל אלהא דמאיר ענני בדוקא. וכן כתבו המקובלים. ובספרי עתרת החיים (סימן נב אות ח) כתבתי, שכן נהגו שהשרוי בצרה יפריש מעות לצדקה או שמן למאור או נר לעילוי נשמת ר' מאיר, וכן נהגו באיזמיר ובכל תפוצות ישראל, שכל הנמצאים בעת צרה ומצוקה וכן הולכי דרכים ובנהרות נודרים לע"נ רבי מאיר בעל הנס, וצריך לקיים נדרו לשולחו לעה"ק טבריה וכו', וזהו מנהג פשוט וברור בכל העולם. ומניה לא תזוע, ואין ליתנו למוסד אחר, שאז אינו יוצא י"ח בזה. ושם כתבתי שצ"ל כלשון הזה בדוקא: "אלהא דמאיר ענני" וכן ראוי לנהוג. ע"כ. (וזה שלא כמ"ש המקור חסד על ס"ח שם). וכן שמעתי בשם הרה"ג המקובל רבי מאיר אבוהצירא וצ"ל שיש לומר בסליחות עננו אלהא דמאיר עננו. ילקוט יוסף תפילה ב הערות נוסחאות התפלה והברכות אות קס

⁴² ויש לדקדק האיד ייחד ר"מ שמו של הקדוש ברוך הוא על עצמו בחייו, שהרי אמרו אין הקדוש ברוך הוא מייחד שמו על הצדיקים בחייהם שנאמר אלקי אברהם ופחד יצחק, וי"ל דלא אמר אלקא דמאיר רק לסימן בעלמא על שמו, ולא נתכוין כל עיקר על שמו רק התכוין אלקא דמאיר לארץ ולדרים עליה הוא יעננו, או שאמר אלקא דמאיר לנו במלכות יון הקודמת בנס הנרות של חנוכה כמו שיסד הפייט ומי יאיר לך מאיר הוא יעננו להציל אותנו בנס מידיהם. ח"א מהרש"א ועיין בשו"ת מהרש"ם (ח"ב סו"ס קנ"ט)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

האדם לידי ביטול תורה ... מתיר מפני שני דברים אחד מפני שצווח ומציל ואחד מפני שמעיד עדות אשה להשיאה

יש אומרים⁴³ דצידת חיות ע"י שיסוי כלבים אפילו בחול אסור משום מושב לצים. ואינו זוכה לשמחת לויתן⁴⁴. אפשר אם פרנסתו בכך אין איסור, רק אם לטיול הוא עושה אז הוה מושב לצים⁴⁵.

אסור⁴⁶ לבצע ציד שנעשה לשם תענוג וספורט בלבד⁴⁷, אך הציד מותר לצורך פרנסה, או לצורך הגנה עצמית.

אסור לגרום צער לבעלי חיים לצורך ספורט ושעשוע, ולפיכך מלחמת שוורים וכיו"ב אסורה מן התורה.

יתר על כן, אסור⁴⁸ ללכת לאצטדיון לחזות במלחמות שוורים, ויש בכך משום סיוע לעוברי עבירה.

ח. כל המתייחר נופל בגיהנם

⁴³ או"ז ברמ"א או"ח שמ"ז ב

⁴⁴ מ"ב שם יא מהד"מ

⁴⁵ פמ"ג א"א שם ה

⁴⁶ שו"ת מהר"ם רומנברג (בלאך) סי' כז; שו"ת או"ז הל' שבת סי' פג אות יז; רמ"א או"ח שמ"ז ב; שו"ת נובי"ת חיו"ד סי' י; גבעת שאול פר' וישב (ורשא תרס"ב, מד ע"א); פחד יצחק ע' צידה; שו"ת שמש צדקה חיו"ד סי' נז; אוצר המכתבים ח"א סי' שיו סק"ט. וראה רש"י ע"ז יח ב ד"ה קניגון.

⁴⁷ דבר זה אסור משום אכזריות, ומשום סיכון עצמי, ומשום בל תשחית, ומשום מושב לצים, ומשום ביטול זמן, ומשום ז'בחקותיהם לא תלכו', והוא אומנות של נמרוד ועשו ולא בני ישראל. אכן, בדרך כלל אין איסור צער בעלי חיים בציד משום שממיתים את בעלי החיים, ואין איסור צער בעלי חיים במיתה

⁴⁸ שו"ת יחיה דעת ח"ג סי' סו. שו"ת נובי"ת חיו"ד סי' י; שו"ת שמש צדקה חיו"ד סי' נז. וראה דעת תורה יו"ד סי' כח אות טו, מה שכתב בנידון. וראה עוד דרכ"ת יו"ד סי' קיז סקמ"ד; נ. רקובר, הגנת החי (ציד חיות), סדרת מחקרים וסקירות במשפט העברי, חוב' מ, תשל"ו. על הציד מבחינה היסטורית – יהודית והלכתית – ראה נ. רקובר, קורות, ז, חוב' ג – ד, כסלו, תשל"ז.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

כבר התבאר במסכת סוטה דף ד: וב"ב עח: שיש דעות⁴⁹ שאסור לו לאדם לנהוג בהן בבינונית אלא יתרחק מן הקצה האחד עד הקצה האחר, והוא גובה לב, שאין דרך הטובה שיהיה אדם עניו בלבד אלא שיהיה שפל רוח ותהיה רוחו נמוכה למאד, ולפיכך נאמר במשה רבינו ענו מאד ולא נאמר ענו בלבד, ולפיכך צוו חכמים מאד מאד הוי שפל רוח, ועוד אמרו שכל המגביה לבו כפר בעיקר שנאמר (דברים ח פסוק יד) וְרַם לְבַבְךָ וְשַׁכַּחְתָּ אֶת יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ.

ט. אשרי האיש אשר לא הלך לטרטאות ולקרסאות של

עובדי כוכבים ובדרך חטאים לא עמד זה שלא עמד

בקניזון

מקום שנאספים בו לשם שחוק אפילו מקום של ישראל⁵⁰ הרי זה מושב לצים⁵¹ ואסור מדרבנן לילך ולראותם⁵², ועליהם הכתוב אומר: (תהילים א פסוק א) אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בְּעֵצַת רָשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד וּבְמוֹשָׁב לִצִּים לֹא יָשָׁב אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ וּגְו' וּבְמוֹשָׁב לִצִּים לֹא יֵשֵׁב, כי אם בתורת ה' חפצו, הא למדת, שדברים הללו מביאים את האדם לידי ביטול תורה.

⁴⁹ רמב"ם הלכות דעות פרק ב הלכה ג

⁵⁰ חיי אדם ח"א כלל סג. ועיי' מו"ק סי' שז על מג"א ס"ק כב.

⁵¹ שע"ת ש"ג אות קעז; תשו' ר"מ גאוויון ור"ח כפופי בסוף שו"ת רדב"ז ח"ג; עיי' ראשית חכמה שער הקדושה פ"ב: והוא הדין לשאר מיני שחוק; עיי' יוסף אומץ (האן) סי' תתקח; יד הקטנה דעות פ"י אות לד.

⁵² עיין מג"א שז כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ולפיכך אין ללכת לתיאטרון או בית קולנוע⁵³, ואין לקבוע מזוזה בפתחיהם⁵⁴.

⁵³ שו"ת אנרות משה אורח חיים חלק ב סימן צה ד"ה ובדבר כניסה. באלו שנקראו תיאטרון שעושין שם ענייני שחוק, וכן איצטדיון, שהם המקומות שמשחקין ספארט, לא שייכי בהו עניין ובחוקותיהם לא תלכו (ויקרא קדושים י"ח י"ג), דהוא דווקא כשהוא חוק להעכו"ם לעשות איזה דבר בעלמא, אף כשאין זה מחוקי הע"ז שלהם, אבל עכ"פ הם ענייני חוקים שהנהיגו ביניהם – לא רק דברים של פריצות אלא אף דברים בעלמא – שלא ידוע טעם, כדאיתא ברמ"א יו"ד סימן קע"ח סעיף א'. ואין כוונת הרמ"א במש"כ או בדבר שנהגו למנהג ולחוק ואין טעם בדבר דאיכא למיחש ביה משום דרכי האמורי ושיש בו שמץ ע"ז מאבותיהם, שהוא ספק, אלא שהוא בדין ודאי. דמאחר דאין טעם נגלה ומובן, יש לנו לתלות שהוא עניין מחוקי עבודה זרה. אבל כשאכא טעם למה שעושין, כהא דאיצטדינין וכרקום שאיתא בע"ז דף י"ח ע"ב שהוא לליצנות, ליכא בזה משום ע"ז, אף שהוא דבר אסור מצד איסור ליצנות, וכל ההולך שם עובר באיסור מושב לצים ובביטול תורה – לא רק על זמן זה – אלא שגורם לו להיות בטל לגמרי מתורה כמפורש שם. וכ"ש בתיאטרון הנמצא כעת במדינתנו, וכן האיצטדיון של משחקי ספארט, ואף במדינות אחרות, דעושין זה סתם אינשי מהנכרים שבעיר שלא שייכי כלל לענייני ע"ז. וכמדומני שהכומרים דאמונת הנוצרים, שהיא עתה אמונת רוב אוה"ע, נמי לא ניהא להו ענייני תיאטרון ואיצטדיון. וגם לא ניהא בזה לאנשי אמונת המוחמדים שהוא אמונת מדינות טערקיי וכל מדינות ערב. שא"כ רוב המדינות שבהן נמצאים תיאטראות ואיצטדיאות לא שייכי כלל לאמונתם, שוודאי לא שייכי להלאו דובחוקותיהם לא תלכו, אלא הם מאיסור ליצנות וביטול תורה. וגם עוד איסור גדול יש דמגרי יצה"ר של עריות בנפשיה דרובן הם דברי ניבול פה והסתה לעריות. שם יורה דעה חלק ד סימן יא ועיי"ש אורח חיים חלק ב סימן עט ד"ה בדבר השאלה

⁵⁴ מרן בשלחן ערוך (סימן רפו סעיף ד') כתב: בית המרחץ ובית הכסא ובית הבורסקי ובית הטבילה פטורים, לפי שאינם עשויים לכבוד. ואם הנשים רוחצות ועומדות שם ערומות אין כבוד שמים להיות שם מזוזה. ע"כ. ומבואר, שחייב מזוזה הוא רק בפתח שתשמישו מכובד והולם כבוד שמים, ולא בבית המיעד לשימוש שאינו מכובד, או במקום שאי אפשר לשמור על קדושת המקום. ולפי זה אין לקבוע מזוזה בפתח תיאטרון ובית משפט חילוני, שיש בזה ביזיון כתבי הקודש לקבוע מזוזה במקומות כאלה. ובפרט בית משפט שהוא מקום שבו עוקרים את יסודות תורתנו הקדושה, ואף על פי שהסמכות החוקית כיום מטעם הממשלה לדון בדיני ממונות ונחלות היא לבתי המשפט החילוניים, והשופטים שם הם יהודים, עם כל זה ברור כי לפי דין תורתנו הקדושה התובע את חבריו בבתי המשפט שלהם גדול עונו מנשוא, והוא בכלל מה שפסקו הרמב"ם (פרק כו מהלכות סנהדרין הלכה ז') והמור והשלחן ערוך (חושן משפט סימן כו סעיף א'), שכל הדין בערכאות שלהם הרי זה רשע, וכאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה רבינו. כי מלבד שהשופטים אינם יודעים כלל בדיני התורה לשפוט בין איש לרעהו על פי החושן משפט והפוסקים, וכבר אמרו חז"ל (גיטין פח ב) לפנייהם, ולא לפני עכו"ם, ולא לפני הדיוטות, ועוד שהדבר ידוע ומפורסם שהם דנים על פי חוקות העכו"ם, וגם מכשירים לעדות עד אחד וקרוב ואשה ופסול, ורבים מהם בעצמם פסולים לדון לפי ההלכה. והרי הם יהודים שמושבעים ועומדים מהר סיני לשפוט ע"פ התורה, ובלא"ה בודאי הגמור שאינם ראויים לשפוט כלל. ובפרט כי עזבו מקור מים חיים, התלמוד והפוסקים, לחצוב להם בורות נשברים אשר לא יכילו המים, ודנים ע"פ חוקות הגוים ושופטיהם, והרי המכשלה גדולה שבעתים מאשר להתדיין בפני שופטים גוים אשר לא נצטוו מעולם לדון ע"פ התורה שלנו, שאע"פ שבני נח נצטוו על הדינים, מ"מ יכולים לדון לפי שכל אנושי ולפי ראות עיניהם, ואינם חייבים בדוקא לדון ע"פ דיני התורה, ואעפ"כ אסור להתדיין אצליהם, ק"ו לשופטים יהודים כאלה שהם מוזהרים ומושבעים מהר סיני לדון רק ע"פ התורה, והם פנו עורף אליה, ותחת לשפוט ע"פ התורה דנים הם ע"פ חוקי העכו"ם, ושפחה כי תירש גבירתה, והמתדיינים בפניהם עוברים על לפני עור לא תתן מכשול. וכמבואר כ"ז בשו"ת יחזקאל דעת ח"ד (סי' סה). ולפי"ז בודאי שיש להמנע מלקבוע מזוזה בבתי משפט חילוניים. וכ"פ בשו"ת בנין אב ח"ב (סי' נא). ילקוט יוסף שובע שמחות א הערות מקומות החייבים במזוזה אות מו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וטביל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

